

VENTA

30 exemplars 4 pesseta

Un número solt
5 cèntims

ADMINISTRACIÓ

Carrer de Ponent, 1, 1.^a
(Bunat baix a la escala)

Surt a llum puntualment
tots los divendres.

SUSCRIPCIÓ

ORDINA
Un trimestre 4 pesseta

EXTRAORDINARI
Un trimestre 3 pesseta

LES SUSCRIPCIONS
se pagan per adelantat

Los pagos poden ferse
en sellos de 15 cèntims
ó en timbres
especials per periòdics

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

L' ALCALDE CICLON

Per tot allí ahont va passant
sa simpàtica persona
l'entusiasme va esclatant,
y son talent de gegant
la Fama pel mon pregona.

GIORDANO BRUNO

Com diguerem la setmana passada, lo diu-
menje darrer va inaugurar-se a Roma, devan-
t del Vaticà i en lo mateix siti ahont la Inquisi-
ció l' havia cremat, lo monument aixecat a la
memoria del màrtir de la idea quin nom enca-
bessa aquestes ratllas.

Be diguerem ja vuyt dies al ahir que si la
Roma papal tingué vergonya li hauria de caure
la cara a trossos devan d' aquestes manifes-
tacions del esperit liberal de nostres temps
anatematisant sas doctrinas, sa intolerancia y
sos crims. Mes tal fou la manifestació del pas-
sat diuemenje, que no ja li tindria de caure la
cara a trossos, sino que fins hauria de fugir de
ella mateixa avergonyida de sas obras, si un
resto de dignitat y decencia quedés a la Iglesia
de la Infalibilitat papal.

La gentada que s' reuní en la plassa ahont se
aixeca 'l monument, es incalculable. Basta dir
que hi havia més de 6,000 corporacions repre-
sentadas, alguna de las qual, com la masoneria
y 'ls estudiants d' Italia, havian enviat 2,000
delegats cada una. Se calculan en 50,000 los
forasters que assistiren a la ceremonia. Lo nú-
mero total de manifestants passava de 200,000.

Prop de dos mil banderas y més de cent mús-
icas completavan la grandiositat y la animació
d' aquell imponent quadró quin grandiosa te-
la era la plassa del Camp de las Flora y sas in-
mediacions.

Y com en tot té de distingirse l' element
oficial del particular entusiasta que acut a hon-
rar la idea honrant a sos màrtirs, mentres las
músicas militars italianas tocavan la marxa real,
las músicas portadas a la manifestació pel paisa-
natge tocavan l' himne de Garibaldi y La
Marsellesa, lo primer honrant al destronador
del poder temporal dels papas, y 'l segon com
a protesta contra 'l Govern y la dinastia de Ita-
lia que abocan aquella nació a una aliansa fra-
tridica contra Fransa y que vol fer dels governs
italians uns il·limpiabotes d' en Bismarck.

Los crims de 'l viva 'l lliurepensament! domi-
navan l' espay, barrejats ab los de 'l viva Giordano
Bruno! Las tropas més de quatre vegadas se
confongueren fraternalment ab lo poble,
provocant l' espectacle consolador de veurels
units per una mateixa idea, cosa que comensa
a terroritzar a todas las institucions que sols
per la força de las bayonetas y la farsa dels go-
bernants logran imposarse ab lo poble, al verda-
der productor de totes las riquesas.

En fi, que la inauguració del monument a
Giordano Bruno figurará en los anys del avens
del poble y quedará instalat com penyora de
sentiment en lo camí que deu seguir pera lo-
grar la més completa emancipació.

TANCAMENT DE PORTAS

Lo telégraf nos ha comunicat la noticia de
que al celebrars a Roma la inauguració y en-
trega del monument erigit al immortal Giordano
Bruno, se doná ordre de tancar las portas
de todas las Iglesias del orbe catòlich.

Aixó sí que 'ns té sense cuidador; lo mal es
que en aquest estat no quedessin per in
eternum.

Los catòlics consideran que la creació de
aquest monument es un atac a la seva religió, y
no s' equivocan; aquesta vegada hi han semit
de nas, y no es estrany, ja que l' han fet tocant
al seu morro principal.

Tota classe d' obstacles interposá la gent ne-
gra a la realiació del monument, pero han sigut
imponents devan la força de la idea que,
com maquina infernal, ha arrastat tot lo que
estorb li feya en son camí, y seguint la marxa
majestuosa no ha parat fins a la porta del Vati-
cà, ahont com per art d' encantament ha anat
colocant pedra sobre pedra fins a terminar la
gran obra que es la satisfacció dels lliurepensadors
y l' aniquilament de la gent clerical.

Per aixó no han volgut veure l' efecte que
causá al descubriris lo monument entre los fre-
nètics aplausos de la concurrencia; aplausos
que atronavan l' ayre repercutint dintre lo Vati-
cà. (Quin efecte devia produhils aquell soroll!

Devia feris l' efecte de la mà del dimoni tru-
cántioshi a la porta; iquin manera d' encomen-
arse a tots los sants del calendarí!

Pero fillés, paciència; ara toca 'l torn a no-

saltrés; a vosaltres os ha tocat dinou sigles sense
respirar; ara comensa l' era nostra per sem-
pre més.

Recomano al Pare Sant que tagi a pendre
's avres per allí a Mallorca y que torni la ca-
dira que li va deixar Sant Pere, porque ja poch
servey li fa.

GIORDÀ

MÉS SOBRE LO D' ALELLA

No hi ha dubte: los catòlics d' Alella van a reventar
de ràbia, com molt ho han demostrat ab sos continuos
treballs contra 'l lliurepensador, y especialment con-
tra 'l molt digno autoritat del poble.

Lo Noticiero Universal, cèlebre per a quell remittit de
Varias señoras, ha pres també cartas en six assumptu,
percontades dir mentidas com las que en lo passat nú-
mero de La Vanguardia refutava.

La Nación, en son número 666, corresponent al diu-
menje 2 de Juny, deya:

«Se nos asegura por persona fidedigna que en Alella
ocurren casi a diario escándalos mayúsculos, provoca-
dos por un grupo de libre-pensadores, a los cuales no
dejan respetos de ninguna especie.
«Aparece que al cura-párroco se le trata con marcada
desconsideración, habiéndole llegado a apredriarle dife-
rentes veces, por muchachos grandullones, que sitúan
diferente frente a la iglesia y a la habnación del presbitero,
insultan a cuantos van al templo, luego de llenar de
insupundias aquellas imediciones.»

«Como ni el juez municipal ni el alcalde atienden las
quejas del vicario, es muy posible que acuda al Gobierno
civil una comisión para instruir al Sr. Anández
sobre tales hechos y reclamar el apoyo que los negan
aquellas autoridades.»

«No nos cabe duda de que el Excmo. Sr. Gobernador
civil adoptará las medidas oportunas para obligar a las
gentes libre-pensadoras de Alella a que se conducian
como corresponde a habitantes de un país culto.»

Vosaltres podríem contestar molt bé a aquestas ca-
lumnias tan ruins, propias solament d' aquells gen-
te de boyna y trabuch que no 's mirarian en fer una mort
mentres se 'n pogueuen confesar y d' aquells que diu-
hen que fer perdre un home 's hi es tan facil com fumar
un porro... s' compondre una medicina dolenta, que
pel cas es igual; pero nos contentarém ab copiar lo re-
mitit que del jutge municipal d' Alella, Sr. Glota, inserit
a La Vanguardia en son núm. 667 corresponent al diu-
menje 2 de Juny, y es com següent:

«ALELLA.—Sr. Director de La Vanguardia. Muy
Sr. mío: En el número 666 del diario La Nación, que
ve la luz en esta capital, ha aparecido un suelto en el
cual, refiriéndose a este pueblo, aseguran que cada día
se producen escándalos mayúsculos provocados por un
grupo de libre-pensadores, habiéndole llegado a apredri-
ar al señor cura-párroco y a insultar a los que entran
en el templo.»

«Cumpleme hacer constar que ha sido mal infor-
mado al ilustrado periódico a que me refiero, pues en
esta morigerada población no han ocurrido los hechos
reprobables que denuncia.»

«Si bien es verdad que existe una escuela laica, los
que la sostienen guardan los debidos respetos a todo
el mundo, de las que, fuera al principio de sus ideas
dentro de los límites de la ley y del decoro.»

«Como juez municipal puedo asegurar a usted, señor
Director, que nadie, absolutamente nadie se ha acerca-
do a mí en queja, denunciando las faltas graves de que
se habla en el periódico. Conforme es mi deber, si pre-
senciaba acto alguno atentatorio a la libertad ó a la se-
guridad de estas vicinas, fuera al primero en poner el
correspondiente correctivo a los que se demandasen.
Si el que ha referido estos inexactos hechos a La Na-
ción hubiere acudido a mí como testigo de los mismos,
de fío encontrara en mi apoyo y la defensa que estoy
en el caso de prestar a los que se quejan con justicia ó
ponen en mi conocimiento hechos punibles.»

«Soy de usted, señor Director, afmo. s. s. q. b. a. m.—
José Glota.»

«Qué 's hi sembla a nostres lectors la manera de ca-
lumniar de La Nación, insprada tal vegada per six
subjectes defensors d' en Carlos de l' As d' oros, que per
degracia alberga lo liberal poble d' Alella!

Y la cosa no acaba aquí.

Sabém que 'l rector ha dit que deixará de portarnos
al tribunal per los asachs que a la religió 's dirigiren a
la veu llada mentres l' autoritat li prometí que no per-
metrerá cap més atac anti-clerical; pero la autoritat,
dignament representada per l' alcalde D. Martí Brutau,
li va contestar que may s' apartaria de la llei pera pri-
varnos los nostres drets y donar gust al clero.

Una consideració per acabar: Cristo predicava la li-
beretat al dir «qui vulgué escoltar que escolti.» Per qué,
donchs, senyors Joneit, Jaumet y comparas nos velen
robar lo dret que 'ns donan la naturalesa y la llei?

Cristo predicava la fraternitat universal declarantnos
germans a tots los homes. «Per qué, donchs, vosaltres
voleu (ab calumnias) fer perdre a vostres germans! No
deya l' apòstol Pau als Corintios: «Si tenui disidencias
resolventes entre vosaltres, no las porteu al tribunal!»
Per qué, donchs, vosaltres, que os diheu representants
d' estos homes, nos voleu portar al tribunal, y més
que més queun cap falta havém coméu?

Aquí demostreu duas cosas: no creure en lo que de-
fendeu y tenir un cor molt viu, ja que sols pensáu en fer
mal als que obran com la llei que vosaltres prediquéu
mana.

«Poble d' Alella! Despertat d' una vegada y profunda-
ment sobre 's uns y 's altres. Nosaltres cridem: ¡Pau
als homes! guerra a las ideas dolentas. Y ells velen

«Guerra a tota idea que no siga la seva! y mort als ho-
mes! Es a dir: nosaltres en lo capellá no odiam el per-
sona, sino la setena; mentres que ells nos odian perso-
na e idea.»

Clericals: ¡Traballau y ras conseguireu, donchs nosal-
tres os prometém que per més sacrificis que 'ns toquin
fer, ferós guerra hasta lograr la completa emancipació
d' Alella.

Vosaltres tindreu diners; pero a nosaltres nos sobra
voluntat y rabó pera combatreus (moralment, no com
vosaltres) en tots los terrenes.

Alella y Juny 1889.—L' anticlerical
Filo-Epistimio.

CARTAS DE FORA

Manresa 12 de Juny 1889.

Amich Director: Com l' agrahiment es una festa que
sort del cor, comsi que un sorrider la fa a tots los ilegiti-
dors d' aquest espanta-missayres y ratolinetas d' armera
y particularment als axerits manresans, per la immen-
sada rebuda que han fet de mas senyillas pero amani-
dets cartas. Ora portamos.

No 's creigim que tinga ganas de despedirme, al con-
trari; si la bota no 's torna agre, los ne fare cinc ó seis
semanes sovintejat; mes, com no dupm que encara tindran
lo tal possibilitat escampat pel cos, y desitjan que
semblant favor los desapareixi, vull ferlos un petit rega-
let, y no ab castella, de varias cosas que 's van perdut,
d' altres que 's van trobant, d' unas que 's han perdut
y d' altres que 's no perduran may. Si algunas de las tais
no 's fa per casa, retornámle que in las encabir en
forma reducció que, es molt possible (ab la barra que te-
nen los redactors) no fassin rebuig de cap. Aquí las
tenen y bon profit los fassin.

COSES QUE 'S VAN PERDUT.—Lo dir 's pare para casar-
se y los adós-vos y gibrells; fer capellotas als fronts
de las ceaxas y comper butlles; portar flors ab las orellas
y fer caritat a las animas; trancar nous ab las dents y
besar la mà als capellans; los pantalons ab devantal y
traure la gorra pel gorro-gori; fer esquelets als viudos
y passar lo rosari menjant castanyas; fer vuyt parells
quan lo nas esta embussat; portar guchs ab coll dret,
creure ab miracles y fer escudella ab ollas de terra; la
expansión d' anar al cel y pendre xocolata ab ja torrat;
maliciar la cuca y los santos-di-guixis; los capellans vir-
tuosos y fer ballar la baldufa; menjar pela carerra y ven-
dre xi pur; los parayques de familia; lo pinto dels fra-
res y altres bagarros; escoltar los llits ab ase, fer la
brisca sense transtu y la manilla de rector y vicari; las
culleres de bois y sangrar als malalts; ferse remullar ab
bassina y portar botas als calentes; anar al llit d' hora
y assenyalar la camisa fent certa feyna; las canceleras
de las teuladas, las liras, mercats y gambetos; trobar ho-
mes formals y criar gaseosas d' aygua; caminar poch a
poch, los pinxos y portar rosaris; anar sense mitjons y
dur esperdians ab cordills; l' alabado sea Dios dels se-
renos; los estalvis de sarga y portar ciris als monu-
ments; las mares de deus ab perroca y xiular ab los dits;
fer lo gamarís a las professons y vendre tinta per ca-
rerra; lo dejumar per la quaresma y 'ls encurs-zemene-
jos; los cedayres y la bona administració; la dignitat
politica y dur los cabells a turri-pampo; lo bon tabaco
als estanchs, lo jugar a bitlles y aliar las tapas; las pin-
tas de bois y lo partit conservador; pagar als soldats y
los herues a Catalunya; la ciencia dels jesuitas y los pa-
gases dur documents a la barricetas; fer los Pastoretos
pela carerra y cruar grillis; tocar organillos y guarnir
posebotes; las guerras y poder ab falso; dur centims a la
butxaca y anar a missa; menjar fabas cruas, la moti-
ganga, los balls de bastons, los xiquets de Vella y 'ls
mixtos de teya; llepar lo paper dels turrons y fer ballar
la figa; fer serenatas als xicotas y anar a busca 'l ciuró;
anar a benehi 'l ram y menjar tomàtachs sense amaní;
ferse aleyat 'l clatell y tenir aygua beneyta al quarto;
las coronas dels dallosars, la paciència dels pobles, y
moltes d' altres que vosotés s' encarregarán de dirilas,
perque, francament, ja 'n tenco pou per avuy.

COSES QUE 'S VAN TROBANT.—Lo xiutar als monstruos
y las escuelas laicas; las irregularitats y la llum electrica;
lo parlarse desde lluny y la emancipació del obrer; los
encados politicos y la germanía dels pobles; los juras
populares y fer noxe pollets sense lluca; la democracia
dintre de las universitats y enfiar agulias ab maquina;
los escándols al Congrès y las truytas a la francesca; los
journals de vuyt horas y la direcció dels globos; lo
xiuró universal y molias als botons de camisa; los ca-
sarris y enteros civils y 'ls xicotus dur petax; la direcció
sub-marina y alcaldes que vujan d' error; varias ma-
jordanas d' aument y los malis pagadors; uns que fan
pellegrinacions y molts d' altres que se 'n rubien; ma-
quinas de nous sistemas y capellans que fan lo burro;
la minyona del gorro frigi y molts suscriptors per La
Tramontana.

SI NOTAR QUE SON MÉS LAS QUE 'S VAN PERDUT QUE LAS
QUE 'S VAN TROBANT, sumio las qualitats y no las cantitas,
que ja hi trobaran la mesura.

COSES QUE 'S HAN PERDUT.—Las sabates ab orellas y dir
missas a pela. Si 'n velen saber d' altres, rumihin.

COSES QUE 'S NO PERDURÁN MAY.—Lo mal humor de las
sogras y 'ls carrinclons; lo canteo granotas y agafar la
viga. Prou.

Ultima hora: los frares carlins, anti-masoiachs y pos-
sibilitats següencas sens novetat, de lo que se 'n alegra
molt son insolvides amich,

LAURENCE CASILLÉ

Banyoles y Juny de 1868

Molt senyor meu y endemoniat amic! Sabes que las monietas de la Providencia d' aquesta vila son molt gaypas per ellas y ho entencem sense pensarho en favor nostre.

Es lo cas que fent vèure per desant que las noyetas que van a costura ab ellas no pagan res, per darrera hi ha un altre cosa, quinta es... que pagan, y pitior que en cap més pueste, y per aixó ho entencem en favor nostre, que voste ja sab lo per qué.

Fa pochos dies que varen pendre los dels drets de consum a un gran treball de matada a un que anava dirigit a portarho al convent de la Providencia, y gassas ho van perquè per sortirne més barats fan anarse a buscar carn de matada, y aquesta vegada no deu pas ser la primera, ni tampoch deará ser la última, pero lo que es aquesta han caygut a la caixa, a pesar del empero de la Providencia.

Y tornant a lo de pèndrelas hi, caro, los espavilats dels drets, a més de pèndrelas hi hi foren pagar una multa, gran en gran superlatiu y de mal pagat, detracant las monietas, pero pòquer pagar l' import de la carn y la multa sens gratarse per res la butxaca, que cada alumna los hi dongues una peseta, y aixis ho determinaren; pero no obhiant molitas, sent algunas expulsades de dita Providencia desseguda, y vèlhuqui que ab aixó son gaypas en favor seu y ho entencem en favor nostre.

No es veritat que las dels drets mereixan un aplausol! No es veritat que las monietas també son dignes d' un aplauso per havermos fet tal favor a nosaltres y a las expulsades! No es veritat que d' aquest modus no estàn afavorint! No es veritat lo que li he dit y altres cosas que no 's poden dir!

Sens més per avuy, disposi del S. S. y amich E. C. A.

Prat de Llobregat in Juny de 1868.

Amich Director: Aquí 'm tenia convertit en corresponal de LA TRAMONTANA, ab lo nom de Gilis, si be no soch més que un dels enarratons en la qüestió dels terrenos venuts per lo corp negre senyor Benet, y aixó dit, aném al gra.

En LA TRAMONTANA del dia 2, diu en Gilis que mossen Benet té interès en averiguar la qüestió, pero jo, que sé que lo capot a las garras d' una colla de hipocritas que no penjan més que en ferse 'ls seus, passant per demunt de tot y qui gomega ja ha rebut, com ho probará lo que vaig a dirvos.

Millor informant avuy que quan vaig deixarme enarronar ab aquest assumptio, poch cal assegurarvos que, sense fallar a la ley, no podiam aquelles terrenos ser venuts en la forma que 's ha fet; y ho dich aixis, porque dita terrenos foren deixats per lo difunt Sr. Ponsich a la iglesia y a la comunitat de vechina, y per lo tant entenc que en l' acte de la venta devian prearrabi aquets son consentiment, a menos que, com disposa la ley, haguessin sigut altres cridats a toth de campana, o ab la forma que fins, y hogaçansa abhica de dret que sobre dita terrenos teniam; pero com que aixó no 's ha fet, segons lo tuch entés, al arribar las escrituras d' aquesta venta al Registre de Propietats algú observá la falta d' aquest requisiu, y d' aquí ve l' entorpiement en lo despaig de aquest assumptio; y ara pregunto: Lo senyor notari que feu las escrituras deus haver previst aixó? lo crech que sí. Donchs si ho va veure, per qué no 's ho advertí: Alilavoras tal vegada jo, no veyent la cosa ben dita, no hauria volgut tractar ab semblant assumptio, y no passaria com ara, que ni tinch los quartos ni legalment m' atrevian a dir que aquell terrenu sigui meu.

No es, amich Director, ab la forma que diu en Gilis que 's feu la cosa, per part d' en Benet, dels terrenos del cementeri a cambi dels que deixá el difunt Ponsich, puig los del cementeri los comprá l' Ajuntament a mossen Benet, y encara no sé després quin sant 'm hi fua per mi, y se 'n tingueren de donar bormes, puig me recorda que, sent jo de la Junta municipal, vaig ser cridat per aprovar aquelles compraventes, y recordo com si fos avuy que varen ser 230 duros los que 's pagaron per aquell terrenu, sense que 'm recordi ni pugui recordar-me que 's tractés ni digue que aquell terrenu pagués pel public fossin a cambi dels que aquest cedita deixats per lo difunt Ponsich, puig de ser aixis i sobre haver pagat massa be lo cementeri, hauriam danat lo nostre, y aixó, estiguda ben cert, amich Director, la Junta municipal d' alilavoras no ho hauria aprobat; y com ara sembla que 's parla d' assegurar que hi ha tal acort, y a mi se 'm figura que hi ha gafa encerrada, voldria que vos, del modo que ho sabeu fer, demanessiu que, qui pogués y ho sabés, digués clar y castalló lo que hi ha sobre aixó, para corren certes ramos sobre la formació de cert expedient para cumplir cert requisiu, que de resultar certa, s' hi podran llogar cadiras.

Estará alerta para enterarvos de tot vostre nou corresponal

Gilis.

Un d' aquestos cassos que proban la ineficacia de las lleys en las qüestions de treball, acaba d' ocorre a París.

Allí hi ha una llei que reglamenta 'l treball dels menors, y fins hi ha inspectors que cuidan de vigilar per sa observancia. Mes allí, com aquí y per tot arreu, hi ha la abominable explotació del home per l' home estesa per un costat y la miseria desarrollantse per l' altre, y per la

necessitat d' uns y 'l desitj d' explotació dels altres succeheix que 'ls menors, a pesar de las lleys y dels reglaments que pugan ampararlos, com no están amparats contra la miseria, acudeixen al treball tan prompte poden, y pel miserable guany d' un mesqui salari son los primers en amagar-se de las miradas del inspector interessat legalment en impedir la realisació d' aquell treball en la forma que s' efectúa.

Y succehi que en un taller de modas de la capital de Fransa, ahont treballava una nena de menos de dotze anys, rebé la setmana passada la visita d' un dels citats inspectors. Al moment de entrar a la casa, la nena, ja previnguda, correu a amagar-se, y fou tancada dintre un armari. Una hora després l' inspector havia cumplert ab lo seu deber legal, y constava que en aquella casa no 's cometia cap transgressió de la ley. Tan bon punt passá la porta l' inspector, s' aná al armari y s' obri la porta a la nena. Mes ¡ay! la pobreta estava inmóvil, ab los ulls oberts y enrampada en un recó. La cridan y no respon. La tocan y... ¡horror! estava freda: havia mort per asfíxia tancada en aquella tomba que tenia d' amagar son treball, objecte de prematura é illegal explotació.

Fente impossible la ocultació d' aquesta desastrosa mort, lo jutjat ha tingut de pendre part en l' assumptio; mes lo dueny del establiment se diu que ha ofert una cantitat als pares de la nena, y la vritat legal resultarà una solemne mentida, com casi sempre succeheix tractanse de conflictes ó desgracias entre ríchs y pobres.

Y pensar que hi ha encare socialistas tan ignocents que creguin que per medis de lleys se pot posar algun remey als mals socials!

Lo flamant marqués d' Oloréula, exercint de adulon dels poderosos, ha portat lo següent missatje a la reyna regent:

«Señora: Barcelona, que un dia aciago para sus patrias libertades vio desaparecer su barrio más hermoso y levantar sobre sus ruinas una fortaleza, al recobrar finalmente la completa y definitiva posesión de sus antiguos solares, gracias a la alta intervención de V. M., erige hoy allí la venerada morada de sus reyes.

«Y este Ayuntamiento constitucional, haciéndose intérprete de los sentimientos de leal adhesión y acendrado amor que esta ciudad profesa a sus monarcas, sede el uso de dicho real palacio a V. M. en representación de su augusta hija el rey D. Alfonso XIII y a los reyes de España sus legítimos descendientes.»

Aixó vol dir que 'l Ajuntament fa construir un palau real en los terrenos de la que fou Ciutadela, y que 'l regala a nostres reys.

Res fins aquí, porque ja no 'n venen de nou aquestos actes d' esplendides de nostres regidors... pagant lo poble.

Però lo verdaderament fenomenal y dinástich, es lo de «recobrar felizmente la completa y definitiva posesión de sus antiguos solares gracias a la ALTA intervención de V. M.» quant tothom sab que la Ciutadela va tirar-se a terra per un acort de la Junta Revolucionaria de Barcelona allá pels primers d' Octubre de 1868 y que aquells terrenos foren cedits a nostra ciutat per una llei votada per las Corts Constituyentes del 69.

No hi res de tant mal fer que la feyna de tindre d' adular, pegui ó no pegui.

Y per aixó res més divertit y ridícul que nostre peliagut alcalde exercint de Fivaller de pega enmadrienyat.

Alguns diaris estrangers contan lo conflicte polítich d' Espanya condensat del següent modo:

La senyora d' en Martos s' havia apropiat tots los asientos de primera fila de la tribuna reservada. Un dia arriba ab una colla d' amics y troba allí altres tres senyoras assegudes. S' indigna y envia un empleat del Congrés pera que s' aixequin. Una d' ellas, que era la senyora d' en Canalejas, contesta que no es allí un teatro ni un circo ahont prèviament poden llogarse las localitats, y vays, dit ab més ó menos modos y bonas formas, que no li dona la gana de moures ella ni sas duas amigues. La d' en Martos bufá y ho conta al seu marit; la d' en Canalejas xucla y la lo mateix. Y ja la tenim armada: ballan los homes y passa 'l conflicte a las altas esferas de la política.

Altres, si be també sobre cosas de donas, no ho contan aixis.

Mex nosaltres de lo demés no 'n volém fer cas, per no pèndrehi mal-de-caps ni agafarhi dolors de ventre...

Per si la qüestió va comensar una miqueta més avall.

Segons diu lo telégrafo, en la visita regia de la comisió de nostre Ajuntament a Aranjuez, la regent declará al Sr. Rius Taulet que tingué gran satisfacció al firmar lo decret concedintli 'l marquesat d' Oleróula, perquè ab ell entenia «premiar lo mérit y donar una mostra especial d' afecte a Catalunya.»

«Bona l' hem feta, Francisco! ¡Y jo que 'm pensava que 'l tal marqués ho era per mérit propi! ¡Quin desengany! y ¡quin títol més donat a la democrática! Com que ja resulta aixis lo Sr. Rius y Taulet un marqués per sistema representatiu.

En algo 's tenia de conèixe que 'ns governa 'l lliberal Sagasta.

Una idea se 'm acut respecte a aixó mateix. Si nostre alcalde cobra 'l real afecte a Catalunya per medi d' un marqués, (no podria en cambi pagar aquest favor encarregantse dels deutes de Barcelona?)

Y tant més l' enlatria tal acort, per quan si ara cosa per motiu de mérits agens, llavors podria dir que paga per motiu de mérits propis, lo que sempre es més honoris.

Y de segur que no 's trobará ni un barceloní que li negui 'l mérit propi que ha tingut en aixó de endeutar a la ciutat.

En la entrevista que tingueren a Berlin lo rey d' Italia y l' emperador d' Alemania s' assegurava que van convindre en un plan de campanya comú contra Fransa, per lo qual 'l exercit italiá 's posaria a las ordres del Estat major de Alemania y la marina alemana a las ordres del almirantje d' Italia.

Esfereya propia y digna de reys aixó d' entretenirse jugant a soldats en mitj de sos somnis d' ambició.

Mex cuyadado que aquí no sorti un refran adobat.

Y resulti que los reys proposin y 's pobles disposin.

Lo divendres passat contragueren matrimoni civil a Vilanova y Geltrú Joan Ballús y Escayola y Serafina Fábregas y Borrell, fent de testimonis de la ceremonia Narcís Cot y Bonaventura Quintana y assistinthi molt numerosa concurrencia.

Donem lo pésam als ruchs negres d' aquella desllanagada vila.

Lo núcleo italiá Mazzini dongué 'l passat diumenje en lo Centre Federalista d' aquesta ciutat una conferencia en honor de Garibaldi y Mazzini, a quin acte forem atentament invitats.

A dos quartes de cinch s' obri la sessió, començant lo president ab unas quantas paraulas encaminadas a explicar l' objecte de la conferencia.

Fedi feu la apologia de Mazzini y afirmá sas ides de la qüestió social dihent que 'l treball no te de ser esclau del capital. Després d' altres atinades consideracions acabá dihent que la Revolució última será la Revolució social.

Castells s' estent en consideracions sobre Garibaldi y Mazzini, vol la dignificació del obrer y que una nació no supediti a un altra.

Senatori fa la apologia de Garibaldi treyentlo com exemple de valor y abnegació y recorda alguns del més culminants episodis desde la célebre expedició dels Mil de Marsala fins al morir que demaná la cremació de son cadavre, a quin pas, si després no fou complet, en cambi s' hi deu la creació a Italia de 50 ó 60 associacions pera la cremació dels cadavres.

Campani fa una exaltació de la Libertat y abomina de todas las tiranias. Proclama també la fraternitat universal y anatematiza la casa de Saboya que económicament ha deixat esclaus als obrers y en lo militar ha supeditat 'l exercit italiá al alemany. Diu que ell no es enemich del poble d' Alemania, sino del imperi que allí domina, y afirma que si ve la guerra lo poble italiá cumplirá ab son deber posantse al costat y no al davant de Fransa. Dedicá un recort a Giordano Bruno, a qui en aquells moments se li acaba de inaugurar lo monument a Roma.

Closas, en nom de la democracia catalana, salutá a la democracia d' Italia, las que s' enteliceixen mútuament honrant homes com Garibaldi y Mazzini, dels que també recorda algu

episodi, y encarrega als italians que quan establixin sa república pensin en ferla federal, que també per la federació s' farà la república de tota la r. sia llatina.

Lo president tanca la sessió donant gracies a la concurrència y al Centro Federal per haverlos facilitat lo saló. Espera que 'l dia del perill lo poble espanyol estarà també al costat del poble italià com aquest del francès per junts salvar la democracia y aixecar los priments fonaments de la societat justa del present.

Tots los oradors foren aplaudits ab entusiasme y la més fraternal expansió regnà en la concurrència. Actes com aquestos venen a demostrar que 'ls pobles se bastan a si mateixos.

Aviat tornaràn a obrirse las Cortes comensant la quinta legislatura desembrassat del ex-president Martos.

Y ara es un gust las intrigas y las miserias de la gent de la política pera arceplegar turró fentse dels que guanyin.

Si 'l poble coneguts de la vora als politichs, en vintiquatre horas hauria fet bogada neta de totas las faras del Estat.

Havem de tornar a insistir sobre lo de la refinèria de sucre dels successors de Sala, Pou y C., pel motiu d' haverens presentiat alguns obrers y suplicarnos lo següent escrit:

«Amich Director de La TRAMONTANA: No cregui exagerat lo dels mals treus en lo treball de dita fàbrica ó refinèria de sucre, per quan podem donarli los següents fets concrets: No la molt temps lo director francès Mr. Duran va despatxar a dos individus per haver intentat recullir firmes per una reclamació de que las horas extraordinarias se paguessin a dos rals.—Fa cosa de un mes van despatxar dos individus per fumar.—Dissepie passat matex va haverhi en una quadra una intenció de huelga, y dos individus abandonaron lo treball per no voler pagar las multas que 'ls imposaren.—Ademés convé fer constar que mentres al que 's despatxa per haver fat ó intentat reclamacions may més es admés, en cambi ha tornat a entrar ab molt bona plassa un individu francès que fou despatxat duas vegades, l' una per certes immoralitats que 's permetia ab las donas que tenia a sue càrrech, y l' altra per qüestions d' una dinera que 's quedava sens correspondre.— Ab aquesta mostra ja 'n té prou per ara, y si tornen a reclamar nostres principale n' hi dirém més.

VARIOS OBRERS.

Nostres ja no tenim pera que afegir ni treure a lo anterior, repetint una vegada més que las nostras columnas están sempre a disposició del que 's cregui atacat en ellas.

Habem rebut sienta comunicació del Club libre-pensador de Tortosa, participantnos que lo día 7.º de Juliol inauguraràn en aquella ciutat una escola libre, a quin acte invitan a tots los grupos, societats y particulars que tingan gust d' assistirhi.

Al trasmetre gustosos a nostras columnas lo desitj dels lliurepensadors de Tortosa, no podem per menos d' animarlos a continuar pel camí del progrés que han escullit pera sembrar la verdadera ilustració entre 'l poble.

En lo petit poble de Sant Joan Lasfont, prop de Olot, s' ha fet la inscripció al registre civil d' un bordegàs, que continú sa y bo à pesar de no haver rebut la recomanació per la providencia anomenada *baptisme*.

Vinga tallar llana clatellada, que com menos matalàs hi haurà als clatells més durs tindrán de geure 's enganys-ànimas.

Un' altra inscripció civil va fersè 'l día 29 del passat a Sant Martí prescindint de tota cerimonia catòlica, pel naixement d' un fill de Jaume Pujadas y Soledat Olivéda.

Ab batejos d' aquests es com se tenen d' acabar los confits a la Iglesia.

¡TRAMONTANA!

Si os agradan las vistes, y que sien detemans de nostras dreta per tot arreu...

¡Apra compréu, cada setmana La TRAMONTANA!

Si la faras religió, no coneix nostras rahó y ses tras no teméu...

¡Apra compréu, cada setmana La TRAMONTANA!

Si vos causa ferm neguit que la peste de Madrid nos escumpli mais arreu...

¡Apra compréu, cada setmana La TRAMONTANA!

Y si en fi ciutadans, de tots nostras bons germans les bendere defendeu.

¡Apra compréu, cada setmana La TRAMONTANA!

J. TORRENS Y BOLART.

«Què ha passat al convent de mares escolapias situat en lo Camp de l' Arpa del vehi poble de Sant Martí?

«Què es allò d' una nena que anant al colègi mitj malalta tornà a casa seva ab la cara inflada a consequència de unas caricies que li feu una d' aquellas mares sense fills... coneguts?

«Y no podríam saber què passà en una entrevista que tingueren la mare de la nena castigada y la escolapia autora de la caricia ó la superiora del convent?

«Varias son ja las vegades que 'ns havém tingut d' ocupar d' aquesta escola clerical.

«Pero sempre quedan pares llanuts aficionats a portar la carn al llop en, las personas de sos fills.

Lo rector de la Poble de Claramunt es trempan com ell sol y no pert ocasió de divèrtir a sos feligresos.

L' un dia, en lo bo de la missa s' adona que no estava encés lo ciri que 's diu Pasqual, y comença a cridar.—«Ensenéu lo ciri, ensenéu lo ciri.—L' altre dia, fent las mateixas feynas, veu un noy petit que jugava, y sense encomenarse a Deu ni al diable se treu la roba de la cerimonia davant de tothom y 's posa a empaytar lo baylet.

A la doctrina de las nits reparteix cada cop de canya que sab lo credo, y l' altre dia, corrent darrera un bordegàs, aquest va entrebancario y l' bulto negre caygué pitjor que una malfega, provocant las riallas de grans y xichs, y fent que un exclamés:—«Deu meu y com va per terra la religió!

En fi, que entre 'l seu genit y 'ls sermons que fa, que son un modelo d' eloquencia tartamuda y carrinclona, la casa de Deu va quedant més vuyda que butxaca de proletari, al extrem que ja ni las festes se diu 'l ofici, sino missa rasa; per no trobarse ni qui las vulga cantar ni qui la vulga oír.

«Dono, doncha, gracias en gran al rector que així 's demanda, porque fent tal propaganda als llanuts va espavilant.

Lo dijous de la setmana antepassada comparegué davant de la Audiencia de Bilbao lo capellà Lluís Ignasi de Borda, rector d' Elorrio y ex cabecilla, acusat de coacció electoral en uns sermons que feu pel Agost del any passat recomanant a sos feligresos que no votessin més que a circundans.

Lo fiscal ha demanat per aquesta reverencia la pena de sis anys de presiri, multa y accessorias, y la Audiencia l' ha condemnat a cinch anys y set mesos de presó correccional, set anys de inhabilitació y 300 missas de multa.

De ficco que l' ensotanat exclama d' aquesta feta: —«Val molt més fer lo carlí per las montanyas y ab trabuchs que per la iglesia y ab l' ajuda del Esperit Sant.

Anava l' altre dia a buscar un mort lo rector del Taulat de la iglesia de can Martí de Provensals, quan trobantse ab un carreter que tenia 'l carro encallat va sentirse per l' espay y ben recargolat lo renrech típic dels carreters en semblants casos.

Quan lo negre senti aixó deixà la comitiva *gorri-goriosa*, y dirigintse al carreter lo deixà molt pitjor que ell a Son Amo, amenassantlo y cridant com si també tingues encallats los diners del enterro.

Replicà 'l carreter, se promogué un escàndol, y al fi se n' anà l' ensotanat resant malediccions entre dents y dihent a son contringent que un dia 's recordaria d' ell y las hi pagaria totes juntes.

Si algun dia tornan a sortir carlins, ja 's pot amanir lo carreter.

Quan menos s' ho pensi 's podrà trobar ab un cabecilla reverent que l' envihi a la gloria.

A Prats de Lluusanés, poble de montanyas y

carlí com ell sol en la provincia de Barcelona los carcatòlics no hi veuhen de cap ull sabent que La TRAMONTANA hi ha ficat nas a pesar de tots los pesars seus, y no perdonan medi pera fer la guitzas en primer lloch a nostre trempan corresponsal y després als que saben que 's disposan a esquilir la propia y la agena llana clatellada llegint nostre endiablât, socarizmat, ensotrat, perobeterat y desinfernât periòdich ver-mell.

Lo rector, a pesar de tindre ja baix son poder absolut unas dotze caterias ¡dichs contrarias de mansos llanuts, ara va a fundarne un altra, la del Cor de 'n Jesús, pera que no s' escapi una rata... d' iglesia per cap costar.

¡Bah! que tirin al dret los del matalàs al clatell, que a nosaltres no 'ns faltan estisoras.

Tenim lo sentiment de participar a nostres lectors que 'l rector de Sant Llorens d' Hortons, aquell reverent que tregué tanta valentia, farà uns dos anys, pera perseguir davant dels tribunals a un feligrés a qui abans havia fet ensarronar arrencarli una carta que l' inutilitava per sa defensa, aquest rector, donchs, tan aixerit y furios, que no perdonà medi pera rehabilitarse fa dos anys, tenim lo sentiment, repetim, de veure com aquesta vegada fa 'l sort respecte a la potineria que cometé ab una noyeta de set a vuyt anys, de Masquefa, quin acte està previst y penat en lo códich en son article 454 y ressenyarem avuy fa tres setmanas y li enviarem un número pera que se n' enterés.

Quan tan brau *guerrero* no 's belluga, es que creu que aquesta vegada perdrà la batalla. No sempre ha de serli possible agarrarse a las fallidias pera fer abaxiar las calsas.

Una tal viuda de Joseph Tolrà, mestressa d' una fàbrica de madapolams de Castellar del Vallès, molt beatusa y amiga de capellans y rica, està *protegit* als obrers que treballan per ella obligantlos a que portin los seus fills a una escola catòlica fundada fa uns vuyt mesos y costejada per tan serànica senyora, so pena de caure en son *piadós desagrado* si no li donan pel gust en aquest capritxo.

Però senyora *Miserere nobis*: ¡vol fer lo favor de cuydarse no més que de casa seva y no ficarse ahondar no li pertoca ni li demana?

«No 'n té prou de viure ab la esquena dreta del treball de sos obrers, que encara vol explotar fins la conciencia dels seus fills!

«Bona está la pietat d' aquestas catòlicas de fàbrica y agrestia!

EPIGRAMAS

De la bornia Reparada contava la Carme un dia que acostarshi no podia sense quedar marejada. —«Per què!—vaig dir resolut,— ¡qué té per criticarlar! —Que si bé té un ull que parla, en cambi l' altre li put.

GULLIVER.

Fa molt poch que son casats en Martí y la Serahina, y van sentirse reynins, reynins d' enamorats. Y enllat deyà en Martí: —«Noya, ja 'm carregas massa!— y ella, rihent, digué ab guassa: —Més me carregas tu a mi...»

TERRINA.

ANAGRAMA

—«Atx que guinyas bon tot, jencar no 'm pagas, Pasqual! —«Que vols que 's pagui 'l tarot! —Home, t' cové de total.

R. CASTELLÀ.

TRENCA-CLOSCAS

Lo que té la xarada: lletras Formar ab aquestas lletres lo titol d' una servueca catalana.

— UN QUE AVUY CORREDA.

SOLUCIONS

À LAS CANTORIAS DEL NUESTRO PAREAY XARADA.—MÉ-ABUT-CA. GORRIFICHI.—Per robar los jardins.

Divorcio.—Tipografia LA ACADEMIA, Baixa de la Universitat, 6